

Buitenspeelonderzoek 24 in het kort

Vlaanderen
verbeelding werkt

Onderzoek door Kind & Samenleving
in opdracht van de Vlaamse Overheid,
Departement Cultuur, Jeugd en Media

**kind &
samenleving**

BUITENSPEELONDERZOEK 24

WAAROVER GAAT HET BUITENSPEELONDERZOEK? EN WAT MAAKT HET UNIEK?

Het buitenspeelonderzoek gaat via observaties in de publieke ruimte van kindrijke wijken na hoeveel kinderen buiten spelen in hun woonomgeving.

- In dit **observatieonderzoek** tellen we hoeveel kinderen van **3 tot 14 jaar** oud buitenspelen in hun wijk. Het onderzoek gaat na wie deze kinderen zijn, op welke plekken ze in hun wijk spelen, welk spel dat is en of kinderen al dan niet onder begeleiding spelen.
- De observaties gebeuren in de **volledige publieke ruimte** van de wijken: straten en stoepen, parken en pleinen, speel- en sportterreinen...
- In elke wijk zijn er **10 observatierondes**, bij goed weer, tijdens paas- en zomervakantie.

Het buitenspeelonderzoek toont bovendien hoe het buitenspelen doorheen de tijd evolueert.

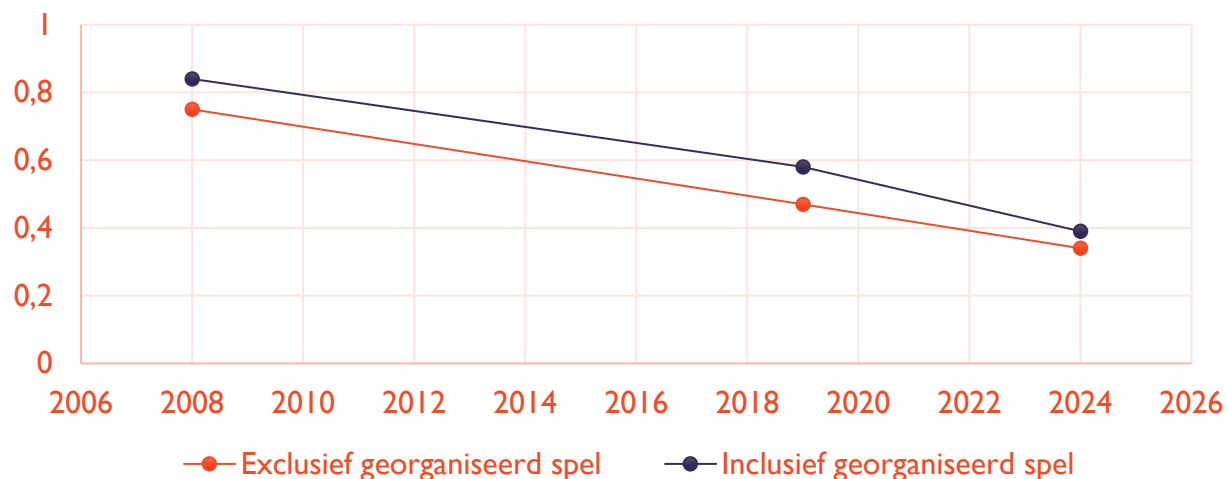
- In **2024** observeerden we buitenspelende kinderen in **24 uiteenlopende wijken** gespreid over Vlaanderen en Brussel.
- Het Buitenspeelonderzoek 24 is een vervolg op de vorige edities van **2008** en **2019**. Toen observeerden we telkens in **7 wijken**.
- Die 7 wijken werden ook nu weer geobserveerd. Zo brengen we **evoluties doorheen de tijd** in het buitenspelen in beeld. Tegelijk hebben we nu **gegevens uit veel meer wijken** van allerlei types.
- Tijdens onze observaties telden we **3200 spelende kinderen**.

Het gaat slecht met het buitenspelen in de woonomgeving. Het aantal kinderen dat buiten speelt, gaat steeds verder achteruit.

Evolutie van de speelindex in de 7 historische wijken: 2008 - 2019 - 2024

075 - 0,47 - 0,34

We berekenen per wijk een **speelindex**: we delen daarvoor het aantal geobserveerde *spelende* kinderen over 10 telrondes samen, door het aantal kinderen dat in deze wijk woont. Zo controleren we voor het schommelende aantal jonge inwoners in een wijk. Met de speelindex kunnen we vergelijkingen maken doorheen de tijd en tussen verschillende wijken.

Het buitenspelen in de buurt gaat gestaag verder achteruit.

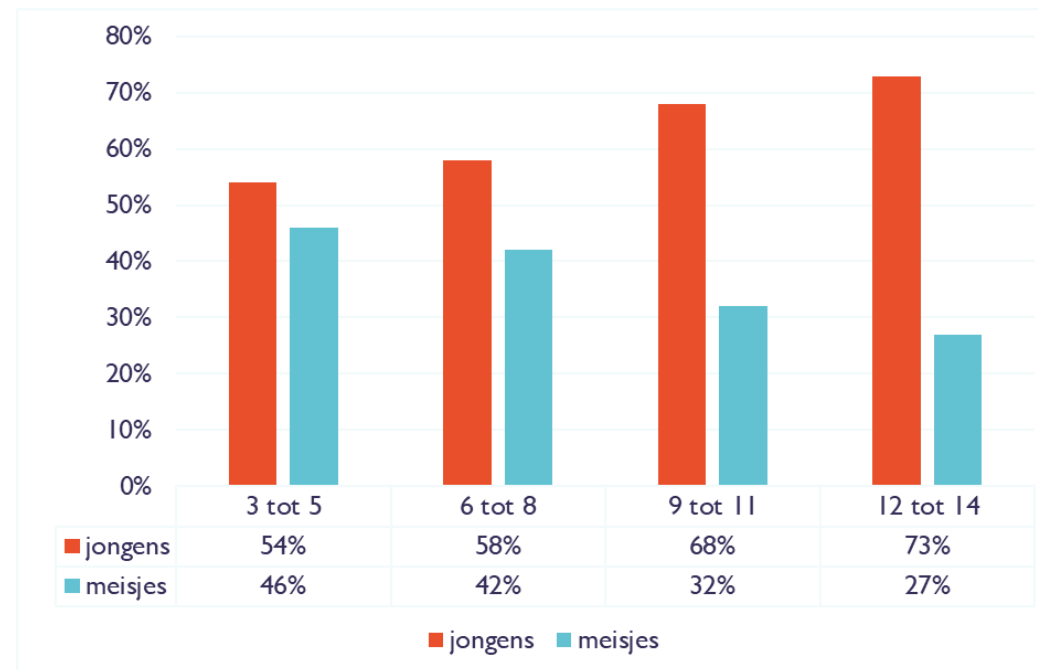
- Op basis van de 7 wijken die we ook al in 2008 en 2019 onderzochten.
- **Sinds** het vorige buitenspeelonderzoek in **2019 zien we 28,3% minder kinderen buiten spelen**. In een wijk waar 100 kinderen wonen, telden we na 10 telrondes gemiddeld nog maar 34 kinderen. In 2019 was dat nog 47 kinderen, in 2008 nog 75.
- Op 16 jaar tijd, sinds 2008, is de speelindex dus meer dan gehalveerd.
- Over alle in 2024 onderzochte wijken samen bedraagt de speelindex **gemiddeld 0,39**. Dat is iets hoger dan de gemiddelde speelindex dan de 7 'historische' wijken (0,34), maar het verschil is beperkt.

Er spelen minder meisjes buiten in de buurt dan jongens. En veel minder naarmate ze ouder worden.

Er spelen meer jongens buiten dan meisjes: dat zien we in elke editie van het buitenspeelonderzoek.

- Gemiddeld zien we bij alle spelende kinderen **62,36% jongens, en 37,67% meisjes**. Dat is een aanzienlijk verschil.
- Met een stijgende leeftijd groeit het genderonvenwicht. **Vanaf 9 jaar zien we echt veel minder meisjes buiten spelen in de buurt**. Ook dat zagen we al in het vroegere buitenspeelonderzoek.
- De genderverhouding verschilt sterk van wijk tot wijk, maar er zijn weinig wijken waar méér meisjes dan jongens buiten spelen.
- In de 7 wijken uit de vorige onderzoeken groeit het genderonevenwicht licht ten opzichte van 2019.

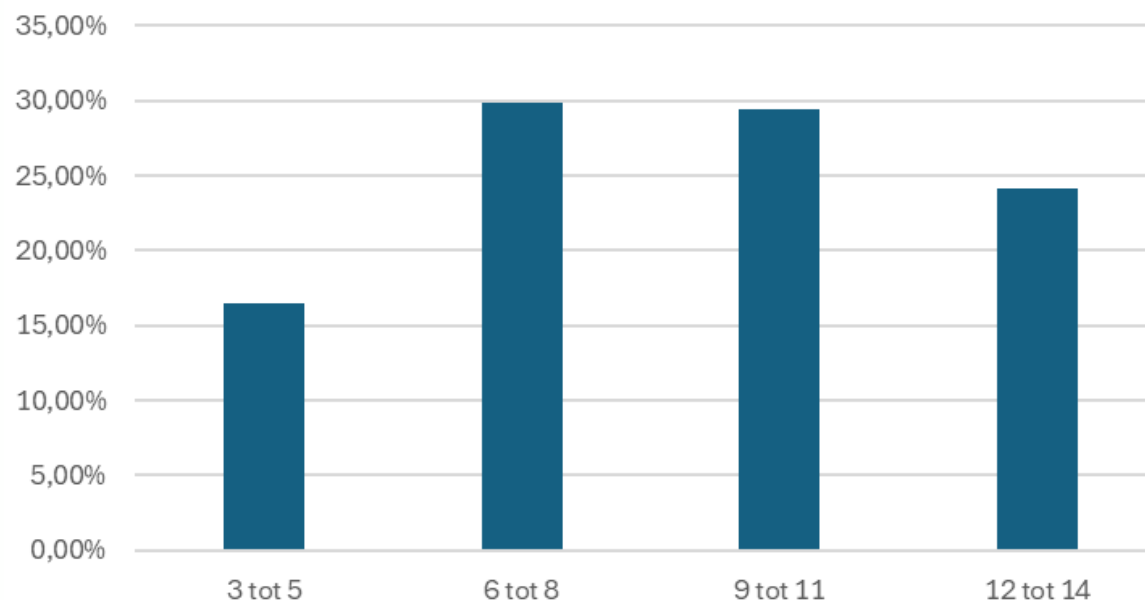

Vooral de kinderen tussen 6 en 11 jaar spelen buiten in de buurt. Kleuters doen dat veel minder.

Vooral lagereschoolkinderen spelen buiten.
De 6- tot 8-jarigen en de 9- tot 11-jarigen zijn elk goed voor zo'n 30% van alle buitenspelende kinderen.

- Spelende kleuters zien we veel minder buitenspelen in hun buurt. Dat zij zoveel lager scoren is een nieuwe vaststelling.
- Het aandeel spelende kleuters is in de 7 wijken uit de vorige onderzoeken gedaald.

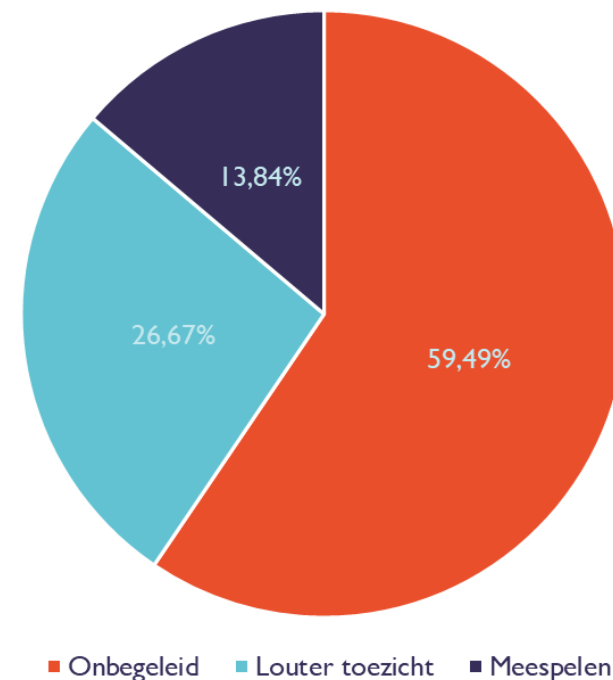

Kinderen die buitenspelen, doen dat vooral onbegeleid.

De meeste kinderen gaan buiten spelen zonder dat daar begeleiding bij is. Bij 6 op de 10 kinderen die (in niet-georganiseerd verband) in hun buurt spelen, is er geen toezicht van een ouder of andere volwassen begeleider.

- Kinderen spelen vooral met andere kinderen, vaak in kleine groepjes; gemiddeld zijn die speelgroepjes 3,33 kinderen groot.
- Eén op de acht kinderen speelt echt alleen.
- Jongere kinderen spelen vanzelfsprekend vaker begeleid buiten dan oudere kinderen.
- Jongens spelen duidelijk vaker onbegeleid dan meisjes. Dat is in alle leeftijdscategorieën het geval.
- Eén derde van de begeleiders die toezicht houden, speelt ook mee tijdens het spel.

19% van de kinderen die we observeerden, speelden in georganiseerd verband, bijvoorbeeld met een sportkampje of een speelpleinwerking.

De cijfers hierboven gaan over de overige kinderen: de kinderen die op eigen houtje onder elkaar of met bijvoorbeeld hun ouders buitenspeelden.

Het spel verschuift steeds meer naar de zones die echt voor recreatie zijn bedoeld.

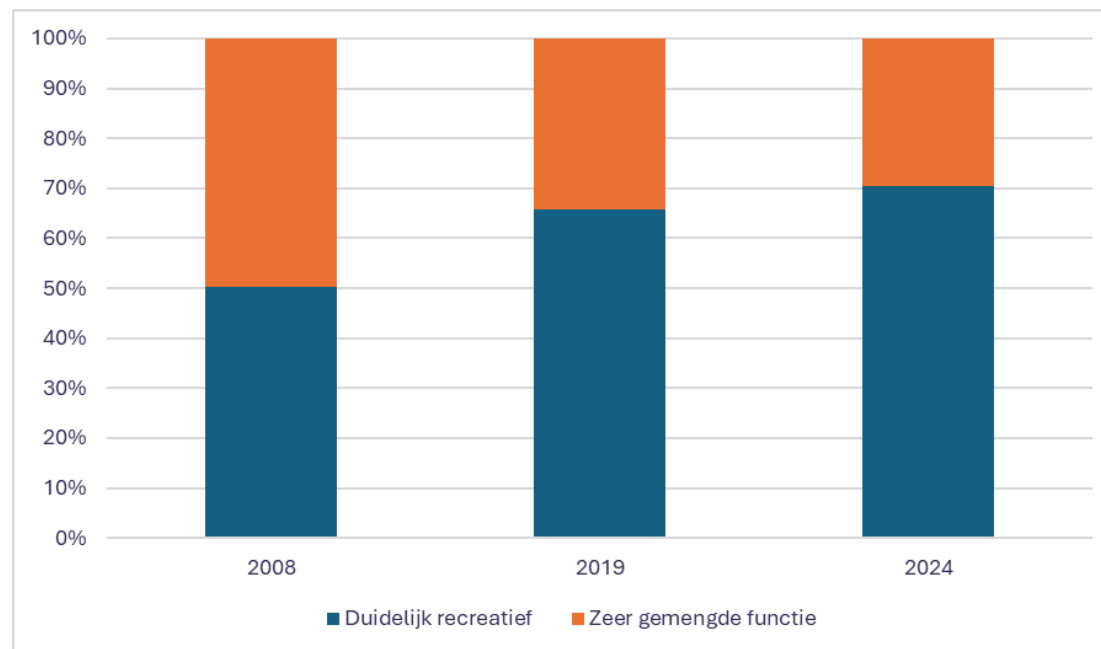

Kinderen spelen overall, maar toch het vaakst op plekken die bedoeld zijn om te spelen of zich te ontspannen.

- In hun woonomgeving spelen kinderen vooral op plekken die *bedoeld* zijn voor recreatie: sportzones, speelterreinen, parken. Over alle wijken samen zagen we **60%** van de spelende kinderen **in die recreatieve zones**.
- De overige 40% gebeurde in ruimtes met een veel meer gemengde functie, zoals straten, trage wegen, en pleinen en pleintjes van allerlei grootte.
- We zagen 24% van alle kinderen spelen in sportzones, 18% op speelterreinen en 14% in parken.
- De vele **straatzones** in de wijken zijn goed voor 22% van alle spelende kinderen. De helft van dat spel in de straatzones is spel op de stoep.

In de 7 eerder onderzochte wijken verschuift het spel doorheen de tijd naar de recreatief bedoelde ruimtes.

Die ruimtes waren in 2008 goed voor de helft van het spel, in 2019 voor twee derden, en in 2024 voor 70%. Het spel op straten en pleinen gaat er dus op achteruit.

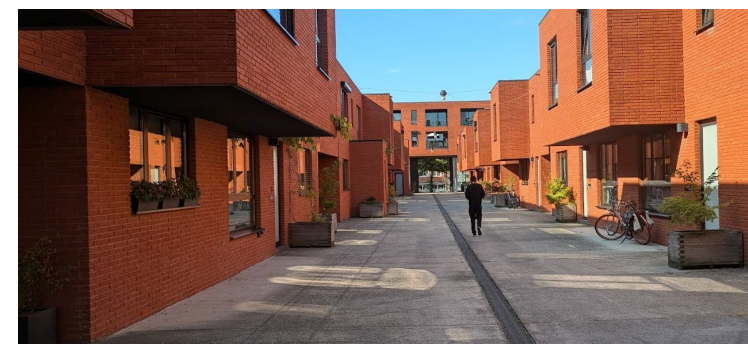

Verschillende types publieke ruimte trekken verschillende types kinderen aan. Sportzones zijn echte jongensplekken.

Jongere kinderen spelen het vaakst op formele speelterreinen. Bij oudere kinderen zijn sportzones zonder concurrentie de belangrijkste soort ruimte om te spelen.

- Zeker kleuters spelen op speelterreinen. Dat geldt ook voor de 6- tot 8-jarigen, al spelen die ook vaak op straat.
- Vanaf 9 jaar maken kinderen massaal de **oversteek van speel- naar sportterrein**.
- Maar dit geldt niet voor meisjes! **Sportruimtes zijn echte jongensplekken: 88%** van alle spelende kinderen zijn daar jongens. Geen enkele andere soort ruimte is zo sterk gegenderd.
- Op het moment dat jongens massaal de oversteek maken van speelterrein naar sportzone, verdwijnen ook de meisjes grotendeels uit de speelterreinen, zonder dat ze massaal een ander soort plek gaan opzoeken.
- **Straatzones** zijn voor alle leeftijden belangrijke speelzones. Er zijn diverse soorten kinderen en diverse soorten spel.

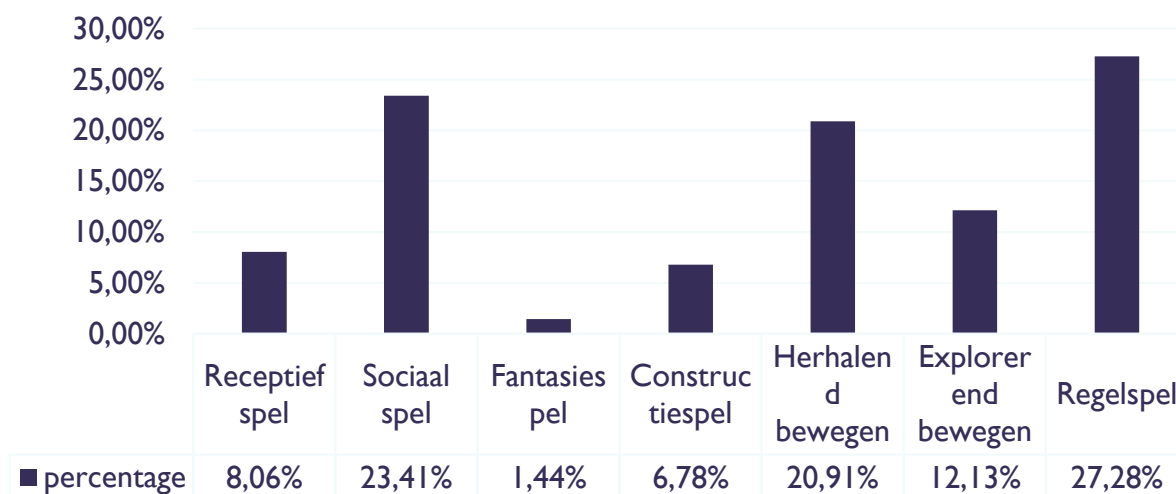

Regelspel & sociaal spel zijn de belangrijkste speltypes. Oudere kinderen en jongens bewegen intensiever tijdens hun spel.

Regelspel en sociaal spel zijn de populairste speltypes, zeker bij oudere kinderen. Bij jongere kinderen zijn de soorten spel meer gespreid.

- Bij jongens zien we veruit het vaakst regelspel: spel met heel duidelijke regels. In de praktijk is dat vooral balspel.
- Bij meisjes staat regelspel slechts op plek 5; bij hen is sociaal spel het belangrijkste speltype: babbelen of ander spel dat vooral op interactie is gericht.

Spelen is lang niet altijd bewegen.

- 39% van de kinderen was tijdens het spel passief of bewoog laagintensief. 35% bewoog matig intensief. 25,5% bewoog met hoge intensiteit.
- Hoogintensieve beweging zien we vaakst in sportzones én in parken; het meest passieve spel zien we in straatzones.
- Het aandeel hoogintensieve beweging ligt bij jongens dubbel zo hoog als bij meisjes. Het stijgt ook met de leeftijd. Bij tieners zien we zowel veel hoogintensieve beweging (sport) als passief spel (praten, rondhangen).

De wijk doet er enorm toe. Hoeveel, door wie, waar en wat er gespeeld wordt, varieert sterk van wijk tot wijk.

Er zijn aanzienlijke onderlinge verschillen tussen de wijken in hoeveel en hoe gespeeld wordt.

- De speelindex is in de drukst bespeelde wijk 6,5 keer hoger dan in de minst bespeelde wijk. Op 100 jonge inwoners zien we in de ene wijk 78 kinderen buiten spelen op 10 telrondes, in de andere wijk slechts 12 kinderen.
- De wijktypologie op zich is een slechte voorspeller van de speelindex of andere variabelen. Wel hebben de zeer stedelijke wijken vaak een lagere speelindex.
- De voor elke wijk specifieke ruimtelijke structuur en samenstelling van **voorzieningen hangen duidelijk samen met hoe er gespeeld wordt**: wie er speelt (leeftijd, gender), welk soort spel en op welk soort plekken – maar **niet noodzakelijk met hoeveel er gespeeld wordt**.
- Cruciale factoren zoals het sociale klimaat in een wijk blijven in een observatieonderzoek buiten beeld.

Wijk	Speelindex	Wijktype
Lolanden-Casablanca	0,78	Zeer recente stadsvernieuwing, stapelbouw bij sociale woonwijk
Berkenbos	0,68	Kleinstedelijk weefsel met dense citéwijken (1920/1930)
Lindeman	0,66	Geïsoleerd gelegen mijn Cité met tuinvijckarakter
Clementwijk	0,65	Zeer recent duurzaam kindvriendelijk voorbeeldproject
Burcht	0,63	Oude dorpskern met meer recente wooninbreiding
Snaaskerke	0,56	Geïsoleerde kleine dorpskern met verkavelingen rondom
Stuivenbergplein	0,55	Grootstedelijke hoogbouw met groot stedelijk park
Willemswijk	0,52	Nieuwe randstedelijke wijk
Nieuwenhove	0,50	Dorpskern met verkaveling
Hal 5	0,42	Zeer recente stadsvernieuwing, urban villa's en rijhuizen
Terhagen	0,42	Verstedelijkt buitengebied, tuinvijck bij oude industrie
Dierckxlaan	0,39	Sociale woonwijk buiten centrum, diverse types
Jette-Centrum	0,38	Relatief dense stadscentrumwijk
Predikherenvelden	0,35	Residentiële groene verkaveling, open/halfopen
Waregem Villapark	0,33	Verkaveling met open bebouwing
Stene Baanhof	0,33	Recente randstedelijke ruimte groene verkaveling
Houtem	0,32	Grote aparte sociale woonwijk uit jaren 1970
't Foort	0,27	Kleinstedelijke centrumwijk met wooninbreiding
Far West	0,26	Stedelijke arbeiderswoonwijk uit de jaren 1920
Seefhoek	0,13	Grootstedelijk, 19 ^{de} -eeuwse woningen, hoge dichtheid
Heilig-Hart	0,12	Ruime 20 ^{ste} -eeuwse stedelijke wijk
Totaal voor 21 wijken	0,39	

Voor 3 van de 24 wijken verkregen wij geen demografische gegevens en konden we de speelindex niet berekenen. De speelindex is het aantal geobserveerde spelende kinderen in een wijk over 10 telrondes samen, gedeeld door het aantal kinderen dat in deze wijk woont.

BUITENSPEELONDERZOEK 24

WAT BETEKENT DIT ONDERZOEK VOOR HET BELEID?

Het Buitenspeelonderzoek 24 toont dat het buitenspelen er over het algemeen sterk op blijft achteruitgaan.

- Het **bevestigt** ook de andere tendensen uit het eerdere onderzoek **nu op een veel grotere schaal**, in meer en zeer uiteenlopende woonwijken.
- Tegelijk toont het onderzoek hoezeer **de specifieke wijk er enorm toe doet** als het gaat over de speelmogelijkheden van kinderen.
- Een **buitenspeelbeleid** zal zich dus zowel moeten richten op het maatschappelijke klimaat en de algemene randvoorwaarden om te kunnen buitenspelen, als op het heel specifieke niveau van de wijk.

De aanbevelingen vanuit het onderzoek vallen onder deze drie algemene beleidsadviezen:

- Zet buitenspelen permanent op de agenda door een **structureel en transversaal Vlaams buitenspeelbeleid** te ontwikkelen dat investeert in buitenspelen in de openbare ruimte, en dat een doorvertaling maakt naar het lokale niveau.
- Ontwikkel op **lokaal niveau** een **coherent, transversaal en participatief buitenspeelbeleid** met aandacht voor de eigenheid van de buurt. Werk doordacht aan een gelaagde speelruimte met diverse speelkansen, aan een ondersteunende sociale context, en geef prioriteit aan inclusieve oplossingen voor knelpunten.
- Voer en stimuleer **beleidsgericht onderzoek over buitenspelen in Vlaanderen en Brussel** om het Vlaamse en lokale buitenspeelbeleid doelgericht te ondersteunen en te versterken.

**kind &
samenleving**

Vlaanderen
verbeelding werkt

Het Buitenspeelonderzoek 24 werd uitgevoerd door Kind & Samenleving in opdracht van het Departement Cultuur, Jeugd en Media. De kwantitatieve analyse gebeurde door de Karel de Grote Hogeschool (onderzoekscentrum Pedagogie in Praktijk).

Het volledige onderzoeksrapport en meer onderzoek, visie en praktijkondersteuning over buitenspelen, bewegen en ontdekken in de publieke ruimte zijn te vinden op de [website van Kind & Samenleving](#).